

LAKIALOITE 35/2013 vp

Laki rikoslain 8 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Lapsen törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö on kuin murha, josta jää henkiin. Seuraukset ovat usein äärimmäisen tuhoisia ja vaikuttavat uhuriin kaikilla elämänalueilla.

Rikoksen vanhenemisaika lapsen törkeässä seksuaalisessa hyväksikäytössä on nykyisin enimmillään 20 vuotta. Tämä on ongelmallista hyväksikäyttöä kokeneiden kannalta, koska on tyypillistä, että asia unohtuu tai unohdetaan jopa vuosikymmeniksi. Kun lapsi joutuu vakavan väkivallan uhriksi, lapsi ottaa käyttöönsä erilaisia suojamekanismeja. Kokemus väkivallasta voi olla sietämätön, ja lapsi torjuu tapahtuman pois mielestään erilaisin keinoin. Lapsi voi niin sanotusti päättää unohtavansa tapahtuneen eikä puhu asiasta kenelläkään. Lapsi voi myös dissosioida, joka tarkoittaa mielen ja kehon irtaantumista toisistaan. Lapsi ikään kuin katsoo sivusta, mitä hänelle tapahtuu. Lähes aina lapsi kokee syyllisyyttä tapahtuneesta ja kokee itse olevansa siihen osasyllinen. Hyvin usein myös tekijän uhkailut tai manipulointi vaikuttavat lapseen. Mikäli lapsi yrittää kertoa tapahtuneesta jollekin ja lasta ei uskota, hän voi kokea, ettei keneenkään voi luottaa. Valtava häpeä tapahtuneesta saattaa estää kertomisen kokonaan.

Uhuri unohtaa usein hyväksikäytön tai ei ymmärrä yhteyttä huonoon oloonsa, ennen kuin jokin tietty elämäntilanne laukaisee menneisyyden muiston. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi oman lapsen syntymä, avioero tai tekijän kuolema. Uhrin, joilla hyväksikäytön kokemukset ovat olleet unohduksissa tai asiayhteyttä

ei ole ymmärretty, ovat pääsääntöisesti 30—60-vuotiaita.

Lapsena koettu seksuaalinen hyväksikäyttö on erityisen tuomittava rikos. Seuraukset ovat usein hyvin tuhoisia. Hyväksikäyttö vaikuttaa minuuden rakentumiseen ja kehittymiseen, identiteetti vääristyy ja sen joutuu rakentamaan joskus jopa kokonaan uudelleen. Hyväksikäyttö voi pahimmillaan kestää koko lapsuus- ja nuoruusajan. Uhuri voi tapahtuneen johdosta huonosti ja oireilee monella tapaa. Seurauksia ei aina osata yhdistää lapsuudenaikaisiin tapahtumiin. Tyypillisiä seurauksia ovat muun muassa itseysytökset, viha itseä kohtaan, syyllisyys, häpeä, pelko, alkoholin tai muiden päihteiden väärinkäyttö, muistikatkokset, erilaiset fyysiset vaikutukset ja psykosomaattiset kivut, syömishäiriöt, työkyvyttömyys, vaikeudet ihmissuhteissa sekä seksuaaliset ongelmat. Vaikka asia yritetään painaa unohduksiin, se elää uhrissa kaiken aikaa voimakkaana selittämättömänä pahana olona. Hyväksikäytön seuraukset voivat olla järjestyttäviä, vaikka teot olisivatkin olleet näennäisesti pieniä.

Mikäli lapsen törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö ei vanhenisi koskaan, antaisi se yhteiskunnallisesti tärkeän viestin asian vakavuudesta. Rikoksen vanhentumattomuus antaisi myös 28-ikävuotta täyttäneille mahdollisuuden hakea itsellään oikeutta siinäkin tapauksessa, että raastavasta asiasta on vaiettu nuoruusiässä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 8 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (1889/39) 8 luvun 1 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 212/2008 seuraavasti:

8 luku
Vanhentumisesta

1 §
Syyteoikeuden vanhentuminen

hennu. Sama koskee oikeutta syyttää lapsen törkeästä seksuaalisesta hyväksikäytöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Oikeus syyttää rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on elinkautinen vankeus, ei van-

Helsingissä 20 päivänä kesäkuuta 2013

Tuomo Puumala /kesk
Timo Heinonen /kok
Anne Kalmari /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Markus Lohi /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Katri Komi /kesk
Juha Rehula /kesk
Eero Reijonen /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Eeva-Maria Maijala /kesk
Elsi Katainen /kesk
Ari Torniainen /kesk
Vesa-Matti Saarakkala /ps

Pertti Salolainen /kok
Astrid Thors /r
Markku Rossi /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Simo Rundgren /kesk
Tapani Tölli /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Sari Palm /kd
Sampsa Kataja /kok
Jaana Pelkonen /kok
Anu Urpalainen /kok
Peter Östman /kd
Seppo Kääriäinen /kesk
Teuvo Hakkarainen /ps
Mauri Pekkarinen /kesk
Mikko Savola /kesk
Jari Lindström /ps
Jussi Halla-aho /ps
Antti Kaikkonen /kesk

Mika Niikko /ps	Jukka Kopra /kok
Kimmo Kivelä /ps	Pauli Kiuru /kok
Ritva Elomaa /ps	Sauli Ahvenjärvi /kd
Miapetra Kumpula-Natri /sd	Mika Lintilä /kesk
Mika Lintilä /kesk	Antti Rantakangas /kesk
Anne-Mari Virolainen /kok	Mikko Alatalo /kesk
Anne Louhelainen /ps	Lasse Hautala /kesk
Pietari Jääskeläinen /ps	Jari Leppä /kesk
Juho Eerola /ps	Reijo Hongisto /ps
Sofia Vikman /kok	Eero Lehti /kok
Sinuhe Wallinheimo /kok	Juha Sipilä /kesk
Janne Sankelo /kok	Maria Tolppanen /ps
Eero Suutari /kok	Timo Soini /ps
Lasse Männistö /kok	Tuula Väätäinen /sd
Arto Satonen /kok	Jukka Kärnä /sd
Erkki Virtanen /vas	Leena Rauhala /kd
Risto Kalliorinne /vas	Jouko Jääskeläinen /kd
Jussi Niinistö /ps	Johanna Karimäki /vihr
Pentti Oinonen /ps	Markus Mustajärvi /vr
Outi Mäkelä /kok	Leena Harkimo /kok
Ilkka Kanerva /kok	Olli Immonen /ps
Mika Kari /sd	Ismo Soukola /ps
Tapani Mäkinen /kok	Martti Mölsä /ps
Sanna Lauslahti /kok	Pia Kauma /kok
Antti Lindtman /sd	Jussi Halla-aho /ps
Pauliina Viitamies /sd	Tom Packalén /ps
Suna Kymäläinen /sd	Arja Juvonen /ps
Lenita Toivakka /kok	Ville Vähämäki /ps
Marjo Matikainen-Kallström /kok	Silvia Modig /vas
Harri Jaskari /kok	Jyrki Yrttiaho /vr
Kalle Jokinen /kok	Martti Korhonen /vas
Raija Vahasalo /kok	Mikael Jungner /sd
Markku Eestilä /kok	Rakel Hiltunen /sd
Eero Suutari /kok	Kristiina Salonen /sd